

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om En mer konstruktiv roll för det civila samhället i genomförandet av miljölagstiftningen

(förberedande yttrande)

(2020/C 47/07)

Föredragande: **Arnaud SCHWARTZ**

Medföredragande: **István KOMORÓCZKI**

Remiss	Europeiska kommissionen, 18.12.2019
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt Förberedande yttrande
Presidiets beslut	11.12.2018
Ansvarig sektion	Jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö
Antagande av sektionen	1.10.2019
Antagande vid plenarsessionen	30.10.2019
Plenarsession nr	547
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	152/3/1

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 När Europeiska kommissionen efterfrågade detta yttrande uppgav den att i det organiserade civilsamhället är arbetsgivare, arbetstagare och andra företrädare centrala för genomförandet. EESK instämmer i detta och betonar, liksom den gjort i tidigare yttranden ⁽¹⁾ ⁽²⁾, att miljölagstiftningen inte genomförs korrekt eftersom det saknas politisk vilja på alla institutionella nivåer. Det beror inte på att det civila samhället inte spelar sin roll eller inte gör det på ett konstruktivt sätt.

1.2 Kommittén uppmanar därför kommissionen att ta fram en ram för bättre efterlevnad på EU-nivå. Detta bör ske genom en öppnare och mer beslutsam hantering av klagomål och överträdelse, och även genom att anslå fler personalresurser och ekonomiska resurser (till exempel inom den fleråriga budgetramen). Målet är att förklara vad EU:s miljölagstiftning är, kontrollera huruvida den genomförs korrekt, utvärdera den och hjälpa domstolarna att hänskjuta frågor när så är nödvändigt.

1.3 Kommittén stöder förfarandet för granskning av genomförandet av miljöpolitiken, som är avgörande för att tillhandahålla olika slags miljöinformation i frågor som hållbarhet, klimatförändringarna och livskvaliteten i Europa. Vi väntar dock på att kommissionen och medlemsstaterna ska fullgöra sina skyldigheter genom att integrera civilsamhällesorganisationernas synpunkter i granskningen av genomförandet av EU:s miljöpolitik och i landsrapporterna.

1.4 Kommittén uppmanar också kommissionen att på ett mer systematiskt sätt integrera det civila samhällets organisationer i de framtida kontrollerna av ändamålsenligheten i EU:s miljölagstiftning, liksom i de framtida förfarandena för granskning av genomförandet av miljöpolitiken på såväl nationell nivå som EU-nivå. Denna integrering bör äga rum i ett mycket tidigt skede i samband med fastställandet av utvärderingskriterierna, i samarbete med EESK eller likvärdiga kommittéer beroende på om detta sker på EU-nivå, nationell nivå eller lokal nivå.

⁽¹⁾ EESK:s yttrande om "EU:s åtgärder för att förbättra efterlevnaden av miljölagstiftningen och miljöstyrningen" (EUT C 283, 10.8.2018, s. 83).

⁽²⁾ EESK:s yttrande om "Genomförandet av EU:s miljölagstiftning på områdena luftkvalitet, vatten och avfall" (EUT C 110, 22.3.2019, s. 33).

1.5 Kommittén ber kommissionen att säkerställa att medlemsstaterna utvecklar, inför och använder sig av harmoniserade, gröna och hållbara skattesystem som baseras på principen om att "förorenaren betalar". På detta sätt kommer resurserna att systematiskt omfördelas till de som arbetar med att förhindra att marken, vattnet och luften förorenas. Denna princip bör också gälla för kommuner och andra lokala eller regionala myndigheter.

1.6 Miljöorganisationer inom det civila samhället bör, i likhet med små och medelstora företag, i högre grad involveras i tillhandahållandet av information till anställda och i utformningen av miljöutbildningar för att säkerställa att allmänheten har en grundläggande förståelse av dessa frågor. Detta samarbete bör stödjas och finansieras av medlemsstaterna. Obligatorisk utbildning om klimat- och miljöfrågor (åldrarna 6–18) bör ingå i varje lands nationella läroplan, och civilsamhällesorganisationer som är verksamma på miljöområdet måste involveras i det teoretiska eller praktiska arbetet från och med år 2020.

1.7 På politisk nivå uppmanar kommittén alla medlemsstater att åtminstone inrätta ett ministerium för miljöskydd för att kunna fokusera mer på miljölagstiftningen och se till att den samordnas och efterlevs bättre.

1.8 För att minska vårt ekologiska fotavtryck och stärka den hållbara utvecklingen uppmanar kommittén medlemsstaterna att till fullo genomföra sina strategier för grön offentlig upphandling på ett sätt som regelbundet och direkt övervakas av kommissionen. Kommissionen bör ställa starkare krav på att det civila samhällets organisationer ska rådfrågas när gröna offentliga upphandlingar förbereds och de inkommande anbuden färdigställs. Kommissionen bör också förorda möjligheten att använda sig av EU-medel för att stärka den positiva inverkan av gröna offentliga upphandlingar.

1.9 EU måste hjälpa till att ta fram lokala utvecklingsmodeller och främja ett omfattande skydd av miljön i EU:s medlemsstater. Detta kräver en synligare EU-närvaro på lokal nivå för att säkerställa att EU-medlen används som de ska och att relevanta offentliga och privata intressenter bidrar till ett korrekt genomförande av EU:s miljölagstiftning och miljöstyrning. Detta skulle också kunna tillgodose behovet av att säkerställa att människor och organisationer i EU:s yttersta regioner får stöd och behandlas som en viktig del av EU. Kommissionen bör också säkerställa att tillräckligt med välutbildad personal sysselsätts för att sörja för tillgång till information och rättslig prövning, och i synnerhet när det gäller inspektioner, i syfte att övervaka ett korrekt genomförande.

1.10 EESK påpekar att kommissionen måste garantera och kraftfullt stödja våra centrala miljömässiga och sociala normer när den främjar och skyddar EU:s ekonomi i samband med globala handelsförhandlingar. Detta är inte bara ett sätt att öka Europas konkurrenskraft, förbättra Europas image och ge dess befolkning och regioner en framtid, utan utgör också ett tillfälle att visa övriga delar av världen en mer demokratisk och hållbar styrelsemetod som bygger på ett mer omfattande deltagande av civilsamhällesorganisationer.

1.11 Kommittén föreslår att man inrättar ett trepartsorgan (kommissionen, medlemsstaterna och civilsamhällesorganisationer) som ska lösa tvister och/eller diskutera problem som tas upp av civilsamhällesorganisationer innan någon potentiell miljöskada uppstår eller rättsliga åtgärder vidtas. Dessutom bör ett oberoende vetenskapligt, rådgivande organ på EU-nivå kunna lämna rekommendationer till kommissionen när en civilsamhällesorganisation rapporterar ett problem. Kommissionen bör också lägga fram motiverade beslut.

1.12 Medlemsstaterna och kommissionen bör ge mer politiskt, ekonomiskt och yrkesmässigt stöd till små och medelstora företag och civilsamhällesorganisationer så att de kan fokusera på skyddet av miljön efter 2020.

2. Allmänna kommentarer

2.1 *Det civila samhällets roll i styrningen, genomförandet och utvärderingen av miljölagstiftningen*

Sammanhang

2.1.1 Frans Timmermans, kommissionens förste vice ordförande, skrev till EESK:s ordförande i december 2018 och bad om detta förberedande yttrande, och uppgav att i det civila samhället är arbetsgivare, arbetstagare och andra företrädare centrala för genomförandet. Som en röst för det organiserade civila samhället speglar kommittén gräsrotternas åsikter i EU:s samhällen inom de områden som togs upp i skrivelsen ovan.

2.1.2 Under de senaste åren har kommittén antagit flera yttranden som berör detta ämne, vilka bör beaktas av kommissionen ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ EESK:s yttrande om "EU:s åtgärder för att förbättra efterlevnaden av miljölagstiftningen och miljöstyrningen" (EUT C 283, 10.8.2018, s. 83).

⁽⁴⁾ EESK:s yttrande om "Genomförandet av EU:s miljölagstiftning på områdena luftkvalitet, vatten och avfall" (EUT C 110, 22.3.2019, s. 33).

2.1.3 Mot bakgrund av att medborgarnas oro över miljön ökar runt om i världen ⁽⁵⁾ skulle kommittén vilja påminna kommissionen om att ett av de största hindren för ett bättre genomförande av miljölagstiftningen har varit bristen på politisk vilja på lokal nivå, nationell nivå och EU-nivå. Detta har också lett till otillräckliga personalresurser och ekonomiska resurser (exempelvis inom den fleråriga budgetramen). Dessa resurser behövs för att förklara miljölagstiftningens syfte, säkerställa att den genomförs på rätt sätt och hjälpa domstolarna att hänskjuta frågor när så behövs ⁽⁶⁾ och utvärdera den. Med andra ord beror det otillräckliga genomförandet av miljölagstiftningen inte på att civilsamhället har misslyckats med att fullgöra sin roll på ett tillfredsställande och konstruktivt sätt. Felet ligger främst hos de lagstiftande organen, som helt enkelt inte har brytt sig nog.

2.1.4 Sist men inte minst framhåller kommittén att en starkt roll för det organiserade civilsamhället i styrningen, genomförandet och utvärderingen av EU:s miljöbestämmelser är avgörande för att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling, med start i mål 1, och för att börja genomföra de globala klimatavtalen i praktiken. Kommittén uppmärksammar därför de behöriga myndigheterna på ett antal allmänna, sektoriella och ämnesspecifika förbättringar som tas upp i detta yttrande.

Tillgång till information

2.1.5 Kommittén stöder med kraft förfarandet för granskning av genomförandet av EU:s miljöpolitik, som är avgörande för tillhandahållandet av olika slags miljöinformation i frågor som hållbarhet, klimatförändringarna och livskvaliteten i Europa. Vi väntar på att kommissionen och medlemsstaterna ska fullgöra sina skyldigheter genom att integrera civilsamhällesorganisationernas synpunkter i granskningen av genomförandet av EU:s miljöpolitik och i landsrapporterna.

2.1.6 EESK uppmanar kommissionen att kräva att medlemsstaterna ska anta en mekanism som ger tillgång till miljöinformation inom en tidsgräns på en månad (Århuskonventionen ⁽⁷⁾). Det är inte längre acceptabelt att allmänheten tvingas vänta – ibland mer än ett år – på att få tillgång till sådan information.

2.1.7 Kommittén uppmanar också kommissionen att på ett bättre – samt mer regelbundet och ändamålsenligt – sätt informera om och främja EU-direktivens vision via sociala medier. Detta skulle kunna ske med stöd av civilsamhällesorganisationer. Löpande utbildning om miljöfrågor är avgörande.

Deltagande

2.1.8 Kommittén uppmanar kommissionen att mer systematiskt involvera civilsamhällesorganisationer i de framtida kontrollerna av ändamålsenligheten i EU:s miljöbestämmelser, liksom i de framtida förfarandena för granskning av genomförandet av EU:s miljöpolitik, på såväl nationell nivå som EU-nivå. Denna involvering bör ske i ett mycket tidigt skede när utvärderingskriterierna fastställs, i samarbete med EESK och likvärdiga kommittéer på nationell och lokal nivå.

2.1.9 Såsom framhållits i de tidigare yttrandena ⁽⁸⁾ ⁽⁹⁾ är ett effektivt genomförande av miljöskyddsåtgärder delvis beroende av att det civila samhället (arbetsgivare, arbetstagare och andra berörda aktörer) ges en mer aktiv roll. Kommittén upprepar därför sin efterlysnings av ett starkare och mer strukturerat deltagande av civilsamhällesorganisationer, vilket skulle kunna stärka granskningarna. Till exempel måste civilsamhällesorganisationer som arbetar med miljöfrågor på nationell nivå samt forskarvärlden ges möjlighet att bidra med sin sakkunskap och sina insikter till både landsrapporterna och de strukturerade landsdialogerna samt uppföljningen av dem.

2.1.10 Detsamma gäller för EU:s handelsförhandlingar: kommissionen måste garantera och kraftfullt stödja våra centrala miljönormer och sociala normer när den främjar och skyddar EU:s ekonomi i samband med globala handelssamtal. Detta är inte bara ett sätt att öka Europas konkurrenskraft, förbättra Europas image och ge dess befolkning och regioner en framtid, utan utgör också ett tillfälle att visa övriga delar av världen en mer demokratisk och hållbar styrelsemetod som bygger på ett mer omfattande deltagande av civilsamhällesorganisationer.

2.1.11 Det civila samhällets organisationer uppmanas ofta att företräda och framföra samhällets oro beträffande kostnader och problem i samband med genomförandet. Därför föreslår kommittén att dessa organisationer bör spela en roll tidigare under förfarandena, genom att be dem anordna samråd och bli relevanta aktörer i samband med tvistlösning. Kommittén anser att tvistlösningen bör ske tidigare under förfarandet.

⁽⁵⁾ <https://glocalities.com/latest/reports/environmental-concern>

⁽⁶⁾ EESK:s yttrande om "Genomförandet av EU:s miljölagstiftning på områdena luftkvalitet, vatten och avfall" (EUT C 110, 22.3.2019, s. 33) (slutsats 1.5).

⁽⁷⁾ <https://ec.europa.eu/environment/aarhus/>

⁽⁸⁾ EESK:s yttrande "Granskningen av genomförandet av EU:s miljöpolitik" (EUT C 345, 13.10.2017, s. 114).

⁽⁹⁾ EESK:s yttrande om "Genomförandet av EU:s miljölagstiftning på områdena luftkvalitet, vatten och avfall" (EUT C 110, 22.3.2019, s. 33).

2.1.12 Kommittén föreslår att man ska inrätta ett trepartsorgan (kommissionen, medlemsstaterna och civilsamhällets organisationer) som ska lösa tvister och/eller diskutera problem som tas upp av dessa organisationer innan någon potentiell miljöskada uppstår eller rättsliga åtgärder vidtas. Dessutom bör ett oberoende vetenskapligt, rådgivande organ på EU-nivå kunna lämna rekommendationer till kommissionen när en civilsamhällesorganisation rapporterar ett problem. Kommissionen bör också lägga fram motiverade beslut.

Tillgång till rättslig prövning

2.1.13 Återigen, med hänvisning till ett tidigare yttrande ⁽¹⁰⁾, uppmanar kommittén kommissionen att verka för att förbättra civilsamhällets tillgång till rättslig prövning (t.ex. genom en rättighet för de civila samhällens organisationer att inställa sig inför EU-domstolen och genom att utse specialiserade domare och åklagare på EU-nivå, nationell nivå och lokal nivå).

2.1.14 För att förbättra tillgången till rättslig prövning anser kommittén också att enskilda personer bör kunna kontakta EU-domstolen direkt, på samma sätt som Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, när införlivandet av EU-rätten i nationell lagstiftning står på spel och de inhemska rättsmedlen har uttömts.

2.1.15 Med tanke på den ofta alltför stora eftersläpningen i de rättsliga förfarandena uppmanar EESK kommissionen att överväga att inrätta ett miljöföreläggande för andra situationer än nödsituationer, som medlemsstaterna måste följa, och varigenom arbetet stoppas i väntan på ett beslut från tribunalen i händelse av ett akut miljöhot.

2.1.16 Kommittén ber också kommissionen att inrätta en lämplig mekanism för att se till att böter som betalas för orsakade miljöskador investeras i åtgärder som syftar till att stödja miljöskyddsarbetet.

2.2 Det civila samhällets förslag gällande de små och medelstora företagens, arbetsgivarnas, fackförbundens och miljöorganisationernas roll i genomförandet av miljölagstiftningen

Små och medelstora företags roll i genomförandet av miljölagstiftningen

2.2.1 Såsom påpekades i ett tidigare yttrande ⁽¹¹⁾ är kommittén också betänksam med tanke på att vi, liksom kommissionen, har konstaterat att en bristande respekt för de mekanismer som säkerställer genomförandet av miljölagstiftningen och miljöstyrningen är en beklaglig faktor som bidrar till illojal konkurrens och ekonomiska förluster.

2.2.2 Små och medelstora företag och mikroföretag i synnerhet utgör 99,8 % av alla företag i Europa: de definieras antingen av antalet anställda eller av omsättningen och storleken på deras balansomslutning ⁽¹²⁾. De små och medelstora företagens bidrag till skapandet av värde och sysselsättning, liksom deras miljöpåverkan, är avsevärd. Trots att enskilda små och medelstora företag i regel har begränsade personalresurser och ekonomiska resurser ligger det i allas intresse att mobilisera och uppmuntra dem att fokusera mer på miljöskyddreglerna. Små och medelstora företags förmågor och engagemang inom innovation, förnyelse, skapande av sysselsättning och understödjande av sociala framsteg är mycket viktigt för att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling och Parisavtalets globala klimatmål. Det finns flera andra viktiga områden såsom hälso- och sjukvård, jordbruk, tillverkning, turism och hotell- och restaurangbranschen, tjänster och företag i allmänhet där utvecklingen och harmoniseringen av miljönormer, skyddet av hållbar utveckling och hanteringen av frågor som rör klimatförändringarna är mycket viktiga. I detta avseende måste kommissionen, medlemsstaterna och det civila samhällets organisationer faktiskt bedriva ett närmare samarbete med små och medelstora företag.

2.2.3 Kommittén uppmanar kommissionen att säkerställa att medlemsstaterna utvecklar, inför och använder harmoniserade, gröna, hållbara och miljövänliga skattesystem som baseras på principen om att "förorenaren betalar". På så sätt kommer resurserna systematiskt omfördelas till dem som arbetar med att förhindra mark-, vatten- och luftföroreningar. Denna princip bör också gälla för kommuner och andra lokala eller regionala myndigheter.

Fackförbundens och arbetsgivarnas roll i genomförandet av miljölagstiftningen

2.2.4 EESK uppmanar kommissionen att subventionera några av de kostnader som uppstår när anställda utbildas i att bli medvetna om och genomföra miljöbestämmelser inom ramen för de kurser som anordnas av fackförbund och/eller arbetsgivare.

⁽¹⁰⁾ EESK:s yttrande om "EU:s åtgärder för att förbättra efterlevnaden av miljölagstiftningen och miljöstyrningen" (EUT C 283, 10.8.2018, s. 83).

⁽¹¹⁾ EESK:s yttrande om "EU:s åtgärder för att förbättra efterlevnaden av miljölagstiftningen och miljöstyrningen" (EUT C 283, 10.8.2018, s. 83).

⁽¹²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32003H0361>

2.2.5 Civilsamhällesorganisationer som arbetar med miljöskydd bör, i likhet med små och medelstora företag, i högre grad involveras i tillhandahållandet av information till anställda och i utformningen av miljöutbildningar för att säkerställa att allmänheten har en grundläggande förståelse av dessa frågor. Detta samarbete bör finansieras av medlemsstaterna. Obligatorisk utbildning om klimat- och miljöfrågor (åldrarna 6–18) bör ingå i varje lands nationella läroplan, och civilsamhällesorganisationer som är verksamma på miljöområdet måste involveras i det teoretiska eller praktiska arbetet från och med år 2020.

Civilsamhällesorganisationer som arbetar med miljöfrågor – deras roll i genomförandet av miljölagstiftningen

2.2.6 Kommittén uppmanar kommissionen att säkerställa att EU-budgeten täcker kostnader med koppling till icke-vinstdrivande civilsamhällesorganisationers bidrag till EU-förfaranden och nationella förfaranden, liksom till strukturen för styrning, genomförande och utvärdering av miljölagstiftningen.

2.2.7 Medlemsstaterna och kommissionen bör rent generellt ge mer politiskt, ekonomiskt och yrkesmässigt stöd till små och medelstora företag och civilsamhällesorganisationer så att de kan fokusera på skyddet av miljön efter 2020.

2.2.8 Civilsamhällesorganisationer som arbetar med miljöfrågor bör kunna vara med och fatta beslut om hur EU-medel ska användas på regional nivå till projekt som påverkar miljön. Dessutom borde det civila samhällets organisationer lättare få tillgång till dessa medel.

2.2.9 Vidare bör civilsamhällesorganisationer som arbetar med miljöfrågor kunna ge råd och delta i utarbetandet av medlemsstaternas årliga rapporter om miljödirektiven (t.ex. fågel- och habitatdirektiven eller beträffande tillståndet för miljön i varje land). Kommissionen bör vara mer vaksam när den säkerställer att medlemsstaterna utfärdar dessa rapporter i tid (eftersom vissa inte lämnas in när de ska i enlighet med artikel 16 i habitatdirektivet ⁽¹³⁾ eller artikel 9 i fågeldirektivet ⁽¹⁴⁾).

2.3 *Det organiserade civilsamhällets förslag gällande dess roll i genomförandet av miljölagstiftningen på områdena avfall, luft och biologisk mångfald*

Det civila samhällets roll i genomförandet av miljöbestämmelserna om avfall

2.3.1 Kommittén är på grundval av kommissionens rapport djupt oroad över att hälften av EU-länderna riskerar att inte uppnå målet om att 50 % av det kommunala avfallet ska återvinnas senast 2020 ⁽¹⁵⁾.

2.3.2 Kommittén uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fasa ut förbränningen och nedgrävningen av avfall som kan återvinnas. Det är på tiden att kommissionen och medlemsstaterna fullgör sina åtaganden med avseende på miljöskydd snarare än att acceptera att lobbyister motarbetar en hållbar, avfallsfri och cirkulär ekonomi som är absolut nödvändig.

2.3.3 I detta avseende uppmanar kommittén med kraft samtliga medlemsstater att spela en viktig roll i arbetet med att inrikta sig på och agera för att skydda miljön. Kommissionen bör uppmana medlemsstaterna att i sina förvaltningsstrukturer inrätta ett ministerium vars ansvarsområde omfattar miljöskydd och hållbar utveckling, som gör det möjligt för dem att fokusera mer på samordningen och genomförandet av EU:s miljöbestämmelser.

2.3.4 För att göra det lättare att uppnå avfallsmålen och stödja denna process genom bättre utbildning och fortbildning uppmanar kommittén också med kraft medlemsstaterna att genomföra tydliga upplysnings- och informationskampanjer om förebyggande och hantering av avfall som riktar sig till allmänheten, inklusive grund- och gymnasieskolor. För att belysa samhällets övergripande ansvar för miljöskyddet på ett bättre sätt bör riktad verksamhet som bedrivs av små och medelstora företag och icke-statliga organisationer med anknytning till avfallsinsamling och avfallshantering regelbundet uppmärksammas online i högre grad av kommissionen och medlemsstaterna. Med tävlingen "Europas miljöhuvudstad" (2019 års vinnare: Oslo ⁽¹⁶⁾) som förebild föreslår kommittén att kommissionen, med början 2020, bör ge nationella icke-statliga miljöorganisationer de finansiella resurser som behövs för att årligen dela ut liknande *miljöpriser* i medlemsstaterna till tre landsbygdsorter (städer eller byar) baserat på deras miljöengagemang. Detta pris kommer självklart att vara mer symboliskt än konkret, men en koncentrerad lokal och nationell mediebevakning kommer att belysa vikten av denna fråga.

⁽¹³⁾ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

⁽¹⁵⁾ COM(2019) 149 final

⁽¹⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/index_en.htm

2.3.5 Skatter, straff vid skattebrott, befrielse från betalning av vissa skatter och skattelättnader är viktiga incitament för ländernas ekonomiska förvaltning och tillväxt när man uppmuntrar eller avskräcker intressenter att minska, bortskaffa, förstöra och hantera avfall som en användbar resurs. För att på ett effektivare sätt involvera små och medelstora företag i förvaltningen av avfallsresurser och bevara en bättre luftkvalitet föreslår kommittén att medlemsstaterna ska införa högre skatter för avfallsdeponier, påtagligt minska eller till och med förbjuda förbränning av avfall och genomföra principen om "volym- och viktbaserade avgifter" i samtliga medlemsstater, liksom ålägga böter för kontaminerade återanvändbara material. Införandet av gröna (eller miljövänliga) skatter eller enstaka skattelättnader för små och medelstora företag som står för viktiga innovationer på området avfallshantering och återanvändning skulle kunna vara mycket användbart.

2.3.6 Kommittén stöder i hög grad de grundläggande mål som anges i ramdirektivet ⁽¹⁷⁾ om avfall, om att avfall bör hanteras utan att människors hälsa äventyras och miljön skadas, och i synnerhet utan risker för vatten, luft, mark, växter eller djur, utan att orsaka problem i form av buller eller dålig lukt, och utan att landsbygden eller platser av särskilt intresse påverkas negativt. Som uppföljning bör kommissionen komplettera EU:s avfallsagstiftning och avfallspolitik genom att utforma en blandning av selektiva avfallsinsamlingsmetoder (dörr-till-dörr, avfallsöar, avfallsdeponier, kollektiva samhällsätgärder för avfallsinsamling) och inrätta ett nationellt nätverk av avfallsdeponier. Ett obligatoriskt införande (och genomförande) av retursystem för engångsförpackningar (PET, aluminium, glas), smart användning av skrymmande avfall (återbrukscentraler), utökning av de typer av avfall som samlas in separat (textilavfall, biologiskt nedbrytbart avfall, farligt avfall) och uppmuntrad kompostering bland hushåll och i samhället, tillsammans med finansiellt och tekniskt stöd för användningen av kompost, kommer att minska avfallshanteringsbördan.

2.3.7 Det civila samhällets organisationer och berörda små och medelstora företag (främst avfallshanteringsföretag) bör involveras på ett bättre sätt i det relaterade beslutsfattandet om miljöpolitiken och det nationella genomförandet av denna politik. Medlemsstaterna bör inrätta system för ekonomiskt stöd till små och medelstora företag som spelar en aktiv roll när det gäller att samla in, återvinna och omvärdera avfall, samt i den cirkulära ekonomin rent generellt.

2.3.8 För att minska vårt ekologiska fotavtryck och stärka den hållbara utvecklingen uppmanar kommittén medlemsstaterna att till fullo genomföra sina strategier för grön offentlig upphandling på ett sätt som regelbundet och direkt övervakas av kommissionen. Kommissionen bör ställa starkare krav på att nationella icke-statliga miljöorganisationer som är verksamma i medlemsstaterna ska involveras när gröna offentliga upphandlingar förbereds och de inkommande anbuden färdigställs. Kommissionen bör också förorda möjligheten att använda sig av EU-medel för att stärka den positiva inverkan av gröna offentliga upphandlingar.

2.3.9 Granskningarna av genomförandet av EU:s miljöpolitik ⁽¹⁸⁾ bör offentliggöras regelbundet för löpande utbyte av relevant information. Den granskning av genomförandet av EU:s miljöpolitik som offentliggjordes den 4 april 2019 hänvisade till en studie där man beräknat att de totala samhällskostnaderna för de nuvarande bristerna i genomförandet av miljöpolitiken uppgår till omkring 55 miljarder euro årligen ⁽¹⁹⁾.

2.3.10 Expertutbyten på EU-nivå mellan sakkunniga vid medlemsstaternas miljömyndigheter och kommuner har fungerat bra under de två senaste åren, och har stärkt intressenternas medvetenhet. De nya idéer och den bästa praxis som de har tillgodogjort sig bör dock uppmärksammas mycket mer online i medlemsstaterna för att säkerställa att innehållet och resultaten från dessa sakkunni-gevenemang offentliggörs regelbundet. Ett större deltagande av nationella organisationer i det civila samhället och små och medelstora företag kan leda till ett närmare tekniskt eller affärsmässigt samarbete och till ett snabbare fastställande av möjligheter för små och medelstora företag. Kommittén anser att kommissionen bör offentliggöra de globala miljödatum ⁽²⁰⁾ varje år, samt uppmana och skapa möjligheter för lokala aktörer i medlemsstaterna, när de mobiliserar eller finansierar berörda aktörer, företag, civilsamhällesorganisationer och myndigheter, att organisera evenemang som rör avfallsinsamling, sanering eller förbättring av luftkvaliteten.

Det civila samhällets roll i genomförandet av miljölagstiftningen på luftområdet

2.3.11 På grund av de växande hälso- och miljöproblemen bör medlemsstaterna förbättra den övergripande luftkvaliteten och involvera icke-statliga organisationer och företag mer aktivt i arbetet med att förebygga föroreningar. Uppvärmning av hushåll med hjälp av kol och fuktigt trä, förbränning av kommersiellt avfall (t.ex. plast och textilier), trädgårdsavfall eller annat avfall utomhus, gamla fordon med motorer som har högre utsläpp, civil och militär luftfart ⁽²¹⁾, vägtransport, sjöfart, kryssningsfartyg på floder och hav samt vissa industri- och jordbruksmetoder, leder alla till betydande luftföroreningar.

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (EUT L 312, 22.11.2008, s. 3), <http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/>

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/eir_2019.pdf

⁽¹⁹⁾ http://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/study_costs_not_implementing_env_law.pdf

⁽²⁰⁾ https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_environmental_dates.

⁽²¹⁾ EESK:s yttrande om "Utsläppshandelsystem för luftfarten" (EUT C 288, 31.8.2017, s. 75).

2.3.12 Kommittén uppskattar verkligen den gemensamma jordbrukspolitiken, som införde bindande regler om miljöskydd för att främja hållbar utveckling (artikel 11 i EUF-fördraget), om konsumentskydd (artikel 12), om krav gällande djurens välfärd (artikel 13) etc. Kommittén uppmanar kommissionen att fortsätta förbättra dessa områden och exempelvis vidta nya åtgärder inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken för att förbättra luftkvaliteten och minska utsläppsnivåerna. För att motverka problem med koppling till den kostnad som uppstår för småföretagare och jordbrukare bör EU emellertid även till fullo genomföra beslutet om att inrätta en ordentlig infrastruktur för alternativa bränslen ⁽²²⁾ i enlighet med direktiv 2014/94/EU om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen ⁽²³⁾.

2.3.13 För att minska luftföroreningarna från gamla fordon bör kommissionen stoppa den gränsöverskridande försäljningen av begagnade bilar som är mer än fem år gamla. Viktiga faktorer för att minska luftföroreningarna inkluderar färre godstransporter på väg, förbättrande villkor för godstransport med järnväg, till sjöss och längs inre vattenvägar samt införande av lågutsläppszoner i tätbefolkade områden. För att undvika luftföroreningar och buller behövs ytterligare ansträngningar samt utnyttjande av medlemsstaternas medel för att byta ut bilar med numera föråldrade dieselmotorer mot elbilar eller åtminstone mot motorer med lägre utsläpp mellan 2022 och 2027.

2.3.14 För att förbättra luftkvaliteten bör kommissionen stödja medlemsstaterna i deras modernisering av fordonsparken, avskaffa hastighetsbegränsningar på järnvägslinjerna, sprida de elektroniska avståndsbaserade vägtullarna för lastbilar till alla vägar och införa en större differentiering i tullsystemet baserat på utsläpp. Baserat på en regelbunden dialog med icke-statliga organisationer och berörda små och medelstora företag bör medlemsstaterna införa ett betalssystem för stadsvägar i huvudstäder (bland annat i form av en trängselavgift senast 2025) och skapa fler zoner för fotgängare, större parker och andra grönområden i städer. Icke-statliga organisationer och små och medelstora företag bör regelbundet involveras och rådfrågas online i samband med planeringen och införandet av dessa zoner.

2.3.15 EESK uppmanar kommissionen att se över föreskrifterna om användning av mer förnybar energi och att därmed öka andelen förnybar energi i elförsörjning och uppvärmning. Såväl icke-statliga organisationer som små och medelstora företag bör vara synbart involverade i utformningen av nya nationella energiplaner som resulterar i minskad energiförbrukning, i synnerhet av fossila bränslen. Medlemsstaterna bör diskutera påtagliga och genomförbara förslag i detta avseende. Bästa praxis bör också erkännas och ges nödvändiga finansiella resurser. Medlemsstaterna bör regelbundet dela med sig av sin bästa miljöpraxis.

Det civila samhällets roll i genomförandet av miljölagstiftningen på området biologisk mångfald

2.3.16 Framför allt när det gäller inverkan på den biologiska mångfalden är det för kommittén avgörande att medlemsstaterna anordnar offentliga samråd tidigt, när alla alternativ fortfarande är tillgängliga och det finns utrymme för att utföra verkliga analyser av alternativen. Det är främst upp till medlemsstaterna och de behöriga myndigheterna att säkerställa att projektledarna tar detta krav på allvar och uppmanar offentliga samråd i ett tidigt skede.

2.3.17 För att göra det möjligt för det civila samhällets organisationer att föra verkliga diskussioner med kommissionen bör kommissionens arbetsmetoder (särskilt hur beslut fattas) och dess förväntningar (vilken slags information som förväntas) förtydligas, exempelvis när man misslyckas med att upprätthålla miljölagstiftningen eller riskerar att skada den biologiska mångfalden.

2.4 *Det civila samhällets förslag gällande genomförandet av miljölagstiftningen och kommissionens roll som fördragets väktare*

2.4.1 Kommittén uppmanar kommissionen att lämna kommentarer till de nationella parlamenten när en medlemsstat tar fram lagstiftning för att införliva EU:s miljölagstiftning.

2.4.2 Kommittén vill också att kommissionen, på begäran av tredje parter, utarbetar synpunkter och översänder dem till berörda parter när en begäran om överprövning av en nationell bestämmelse som införlivar EU:s miljölagstiftning hänskjuts till en högre domstol.

2.4.3 Kommittén ber kommissionen att påminna medlemsstaterna om att ett så kallat överdrivet införlivande inte nämns i EUrätten och att EU:s miljölagstiftning kräver att åtgärder vidtas löpande för att förbättra miljöns tillstånd. Därför förbjuder EU:s lagstiftning alla slags avsteg.

⁽²²⁾ EESK:s yttrande "Handlingsplan för infrastruktur för alternativa bränslen" (EUT C 262, 25.7.2018, s. 69).

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU av den 22 oktober 2014 om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (EUT L 307, 28.10.2014, s. 1), <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/94/oj>

2.4.4 Kommittén uppmanar också kommissionen att förklara för medlemsstaterna att EU:s miljölagstiftning, som tillåter att man avviker från sekundärrättens regler, kräver att dessa undantag strikt begränsas av staterna för att inte strida mot EU:s mål.

2.4.5 Kommittén uppmanar kommissionen att fortsätta att ta fram riktlinjer för att underlätta tolkningen och tillämpningen av sekundär miljölagstiftning, framför allt inom två områden:

- a) Hänsyn till hälsofrågor i miljöutvärderingar.
- b) Definition av våtmarker enligt deras multifunktionella funktionalitet.

2.4.6 EU måste hjälpa till att utveckla och observera lokala utvecklingsmodeller och främja skyddet av miljön. Därför behöver kommissionen mer regelbundet göra lokala kontroller i medlemsstaterna för att säkerställa att EU-medel används på rätt sätt och att alla relevanta offentliga och privata intressenter genomför miljöbestämmelserna och miljöstyrningen korrekt. Detta skulle också kunna bemöta det allmänna kravet på att människor och organisationer i EU:s ytterområden ska få stöd och behandlas som en viktig del av EU. Kommissionen bör också säkerställa att tillräckligt med välutbildad personal anställs i varje medlemsstat för att sörja för tillgång till information och rättslig prövning, och i synnerhet när det gäller inspektioner, i syfte att övervaka ett korrekt genomförande av miljöbestämmelserna.

2.4.7 Kommittén uppmanar kommissionens ordförande att ge kommissionsledamoten med ansvar för miljöskydd mer befogenheter, i synnerhet vad gäller miljö- och hälsorelaterade frågor. Kommissionsledamoten bör också fokusera på och bli mer involverad i samordningen av utvecklingen i landsbygdsområden, förbättringen av livskvaliteten överallt och säkerställandet av att inhemska företag uppfyller de överenskomna EU-miljökraven. Framtidens konkurrensutsatta ekonomi måste bli en skönhetens ekonomi, som omfattar allt som är vackert och gott: kulturella, konstnärliga, miljörelaterade och lokalt baserade verksamheter som förbättrar livskvaliteten. Ett av våra grundläggande mål bör vara att öka nationallyckan – dvs. det generella välbefinnandet – som är kopplad till en sundare ekonomi och skapar bättre och mer hållbara ekonomiska, sociala och miljömässiga värden som sedan kan återskapas.

Bryssel den 30 oktober 2019.

Luca JAHIER
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*
